

วันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๘ ผมไปร่วมประชุมคณะกรรมการอำนวยการปฏิรูป [การศึกษา](#) ซึ่งเมื่อเข้าประชุม ก็เกิดความสงสัย ว่าคณะกรรมการชุดนี้ (ซึ่งผมเป็นกรรมการด้วยคนหนึ่ง) จะสามารถ "อำนวยการ" การ

[ปฏิรูปการศึกษา](#)

[ษา](#)

ได้ผลสักแค่ไหน

เพราะรู้สึกว่ากิจการนี้ เป็นกระบวนการ "เข็นครกขึ้นภูเขา" มีแรงโน้มถ่วง หรือแรงต้านจากระบบเดิมรุนแรงมาก ทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ

ผมสังเกตว่า เวลาฝ่ายที่อยู่ในระบบการศึกษา เสนอเรื่องต่างๆ มักมีเป้าหมายระหว่างทาง ไปไม่ถึงตัวเด็ก ไปไม่ถึงคุณภาพของผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

โครงการพัฒนาที่นำมาเสนอ จึงเป็นโครงการแบบเดิมๆ ที่มุ่งแก้ปัญหาแบบปะผุ ไม่ได้แก้ปัญหาเชิงระบบ

เพราะคนในระบบเขาไม่คิดว่าเวลานี้ระบบบริหารการศึกษาไทยเดินผิดทาง

วาระสำคัญที่สุดคือ ร่าง พรบ. คณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ พ.ศ. ...ซึ่งฝ่ายเลขานุการ (จาก [สภาการศึกษา](#)) เสนอมาให้สำนักงาน [คณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษา](#)

เป็นหน่วยราชการ และเลขาธิการของ สำนักงานเป็นข้าราชการที่มาจากการแต่งตั้งผมเสนอว่าหากใช้รูปแบบนี้จะปฏิรูปการศึกษาไม่สำเร็จ ต้องให้สำนักงาน เป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการ เลขาธิการมาจากการสรรหาจากคนที่มีความสามารถสูงจริงๆ และเจ้าหน้าที่ ต้องเป็นพนักงานที่มีความสามารถสูง ทำงานตามสัญญาจ้าง ต่อสัญญาตามผลงาน ไม่ใช่จ้างงานแบบราชการที่มีความมั่นคง โดยไม่ต้องสนใจผลงาน

ผมแปลกใจที่ ในที่ประชุมมีคนสนับสนุนเข็นครกขึ้นภูเขามากกว่าที่ผมเสนอไม่ก็คน

วาระเรื่อง การปรับขนาดโรงเรียนให้เหมาะสมมีข้อมูลว่าโรงเรียนขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน ๑๒๐ คนลงไป) ในปีการศึกษา ๒๕๕๗ มีถึง ๑๕,๕๐๖ โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๑๕ แต่ รศ. ประภาภัทรบอกว่า ต้องระวังอย่าให้ตัวเลขหลอก เพราะจริงๆ แล้วมีนักเรียนในโรงเรียนกลุ่มนี้เพียง ๑/๖ ของทั้งหมด

ผมพูดแรงกว่านั้น ว่าเรื่องที่เสนอไม่ใช่เป้าหมายสำคัญ เป้าหมายสำคัญคือคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ให้ได้ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนคุณภาพสูง ต้องอย่าหลงเป้าหมายที่ทำกันอยู่ในเวลา ๑๕ ปีที่ผ่านมา

วาระเรื่อง การสอบ NT และการยกเลิกการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับเขตพื้นที่การศึกษา (Local Assessment System - LAS) ผมลังเลปากพูดคำว่า "ทำลายชาติ" วาระบบการประเมินแบบ summative assessment ระดับชาติที่ใช้ในปัจจุบัน ทำให้เกิดอาการสอนเพื่อสอบ (teach to test) นักเรียนเรียนเพื่อสอบ

และสอบเฉพาะวิชา ไม่ใส่ใจเรียนรู้เพื่อพัฒนาบุคลิกลักษณะ ให้เป็นการเรียนเพื่อการพัฒนารอบด้าน ตามหลัก การเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ทำให้คุณภาพคนไทยด้อย เป็นการทำลายชาติ ทำให้ท่านรัฐมนตรีศึกษาฯ ประธานในที่ประชุมว่าพูดเกินไป ไม่น่าจะเป็นการทำลายชาติ

ผมพูดมากกว่านั้น อธิบายความผิดพลาดและความหลงผิดในการจัดระบบการประเมินของการศึกษาไทย ที่หลงให้ความสำคัญของ summative evaluation ไม่เห็นความสำคัญของ embedded formative assessment และ constructive feedback ตามที่ผมเคยบันทึกไว้ [ที่นี่](#) , [ที่นี่](#) , และ [ที่นี่](#)

เสียดายที่ผมลืมชี้ให้เห็นว่า [การศึกษา](#) แบบสอนเพื่อสอบอย่างที่ทำกันอยู่นี้แหละ คือสาเหตุสำคัญของปัญหาวัยรุ่น ที่ติดเกม ติดยาเสพติด และตั้งครร์กัวยุ่น อย่างที่เห็นกันอยู่

ผมเคยเขียนบันทึกเรื่องยังหลงทางกันอยู่ [ที่นี่](#)

มีการนำเสนอเรื่อง วิสัยทัศน์และกรอบทิศทางพัฒนา [การศึกษา](#) ระยะเวลา ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๕๙ - ๒๕๖๓) เป็นวาระเพื่อทราบและให้กรรมการอ่านเอาเอง คุณหมอยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์ เสนอให้นำมาเสนอเป็นวาระเพื่อ พิจารณา ในคราวหน้า ผมสนับสนุน และเสนอเพิ่มให้ฝ่ายเลขาเสนอด้วยว่า ในกรอบทิศทางดังกล่าว มีการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างของ การบริหารการศึกษาอย่างไรบ้าง โดยระบุว่า หากไม่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอย่างจริงจัง เอกสารวิสัยทัศน์และกรอบทิศทาง ดังกล่าวก็จะเป็นเหมือนเอกสารทำนองเดียวกันที่ผ่านมา ๑๕ ปี ที่ไม่ทำให้คุณภาพการศึกษาดีขึ้น มีแต่จะเลวลง

ผลการประชุมคราวก่อนหน้านั้น อ่านได้ [ที่นี่](#) ผมไม่ได้เข้าประชุม เพราะประชุมวันเดียวกันกับสภามหาวิทยาลัยมหิดล

ผมกลับมาใคร่ครวญที่บ้าน และสรุปกับตนเองว่า ปัญหาหลักของผู้มีตำแหน่งในระบบบริหาร [การศึกษา](#) ของชาติคือ มีมุมมองที่ผิดต่อธรรมชาติของการเรียนรู้ ยังมีมุมมองแบบกลไก แยกเป็นส่วนๆ การประเมินแยกออกจากการเรียนรู้ และการทำหน้าที่ โค้ช ของครู ไม่มองว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการซับซ้อนที่เสมือนมีชีวิต ที่การเรียนรู้ การโค้ช การประเมิน อยู่ด้วยกัน

ปัญหาหลักของระบบการศึกษาไทย คือมีฉันทิฐิว่าด้วยธรรมชาติของการเรียนรู้

ผมขอภัยต่อคนในวงการศึกษา หากบันทึกนี้จะใช้อย่างรุนแรงไปบ้าง

เขียนโดย ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช

วันเสาร์ที่ 08 สิงหาคม 2015 เวลา 00:00 น. - แก้ไขล่าสุด วันเสาร์ที่ 08 สิงหาคม 2015 เวลา 21:57 น.

วิจารณ์ พานิช

๕ มิ.ย. ๕๘

บันทึกนี้เขียนที่ [GotoKnow](#) โดย [Prof. Vicharn Panich](#)

คัดลอกจาก : <https://www.gotoknow.org/posts/592568>